

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), signert 10.04.2026 med Signicat Sign BANKID
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), signert 12.04.2026 med Signicat Sign BANKID
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), signert 13.04.2026 med Signicat Sign BANKID
- Gansum, Terje (02.05.1967), signert 14.04.2026 med Signicat Sign BANKID
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), signert 14.04.2026 med Signicat Sign BANKID
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), signert 14.04.2026 med Signicat Sign BANKID
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), signert 14.04.2026 med Signicat Sign BANKID
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), signert 15.04.2026 med Signicat Sign BANKID

Det signerte dokumentet inneholder

En forside med informasjon om signaturene, alle originaldokumenter og digitale signaturer.

Dokumentet er forseglet av Posten Bring

Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Bring AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturene er gyldig

En digital signatur er kun gyldig digitalt. Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er signert av Posten Bring AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

2025

Norsk institutt for kulturminneforskning Årsrapport

niku

Dokumentet er signert digitalt av:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

Forseglet av

Posten Norge

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)

Instituttet er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø som leverer samfunnsrelevant kunnskap til ulike aktører innen kulturarvsfeltet.

NIKU arbeider særlig med kulturarvsrelatert forskning og forskningsbasert oppdragsvirksomhet innen områder som arkeologi, bygningsvern, konservering, by- og arealplanlegging, kulturmiljø og landskapsbruk og kulturarv i Arktis og nordområdene. Instituttet har tung kompetanse på klimaendringenes relevans for kulturmiljø og kulturminner, kulturarvens samfunnsrolle, moderne dokumentasjonsmetodikk og geofysisk kartlegging av arkeologiske kulturminner. NIKU har forskriftsregulert ansvar for å gjennomføre arkeologiske utgravinger i middelalderbyene og på middelalderse kirkesteder. Instituttet er også et nasjonalt kompetansesenter for konservering.

NIKUs styre i 2025

- Anne Sigrid Hamran, styreleder
- Grete Sollesnes Winther, nestleder
- Michael H Kahn, styremedlem
- Jon Harald Kaspersen, styremedlem
- Marianne Nielsen, styremedlem
- Anna Petersén, styremedlem, NIKU.
- Jan Magne Gjerde, styremedlem, NIKU.
- Lise Loktu, varamedlem, NIKU.
- Lars Morten Fuglevik, varamedlem, NIKU.

I henhold til vedtektene er de eksterne medlemmene (Hamran, Sollesnes Winther, Kahn, Kaspersen og Nielsen) nominert av en valgkomité og oppnevnt av sittende styre. NIKUs representanter er oppnevnt av de ansattes organisasjoner.

Marianne Nielsen fratrådte styret ved årsskiftet, etter eget ønske, i forbindelse med at hun tiltrådte ny stilling som avdelingsdirektør hos Riksantikvaren. Kate Syvertsen er valgt inn som nytt styremedlem fra 27.02 i 2026. NIKU har styreansvarsforsikring hos Gjensidige.

Administrerende direktør

Terje Gansum.

Gullring fra middelalderen, funnet i Tønsberg.
Foto: NIKU.

Styrets årsberetning 2025

Norsk institutt for kulturminneforskning

Organisasjonsnummer 985 767 769

Virksomhetens art

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) ble opprettet som en selveiende stiftelse av Miljøverndepartementet i 1994. Ansvaret for arkeologiske utgravninger i middelalderbyene og arbeidet med interiører og gjenstander i kirker og i andre verneverdige bygninger, utgjorde den virksomheten og det økonomiske fundamentet som instituttet ble stiftet på. Siden er disse arbeidsområdene og finansieringsbasisen supplert med grunnfinansiering fra Norges forskningsråd, med nasjonale oppgaver gitt av Klima- og miljødepartementet, med annet oppdragsarbeid og

med eksternt finansiert forskning. Instituttet utvikler og leverer kunnskap til eiere, brukere og forvaltere av kulturmiljø og kulturminner. Vi retter dessuten forskningen vår inn mot samfunnets behov.

NIKU skal både være et nasjonalt og et internasjonalt kompetansesenter innen kulturarvforskning. Vårt ideal er at oppdragsvirksomheten og forskningsaktiviteten skal berike hverandre, slik at våre empiriske erfaringer fra oppdragsfeltet kan mate forskningsprosjekt med problemstillinger og empiri, og tilsvarende at vår forskning vil heve kvaliteten og forutsetningene våre for å utføre oppdrag. Arkeologivirksomheten er et godt eksempel i så måte, for de store feltarbeidene blir utgangspunkt for forskningspublisering i ulike format, samtidig som denne forskningen gjør det arkeologiske feltarbeidet bedre fundert.

NIKUs virksomhet drives fra hovedkontoret i Oslo og fra kontorsteder i Tønsberg, Bergen, Trondheim

Dokumentet er signert digitalt av:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

Forseglet av

Posten Norge

og Tromsø. Alle kontorer utenom Tromsø har ansvar for å utføre arkeologiske utgravninger i middelalderbyene, mens kontoret i Tromsø har et spesielt ansvar for kulturarv i nordområdene - det gjelder ikke minst samfunn og urfolk i nord.

Ved Oslo-kontoret drives ellers variert oppdrags- og forskningsaktivitet knyttet til hele kulturmiljøfeltet.

NIKU driver forsknings- og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører. NIKU har en bred faglig tilnærming til kulturarvfeltet, og summen av våre ulike avdelingers fagfelt og kompetanser gir et godt utgangspunkt for å gjennomføre tverrfaglige prosjekter. Det er også et godt utgangspunkt for å gjennomføre samarbeidsprosjekt med en rad ulike fagmiljøer i Norge og i utlandet.

Ved utgangen av 2025 var NIKU organisert i fem fagavdelinger og en stabsavdeling. Ledergruppen har vært den samme gjennom hele året.

Overordnet innledning

Styret fikk ny sammensetting fra årets start. Flere styrerepresentanter hadde sittet ut sin periode og valgkomiteen som ledes av KLD innstilte på å bytte ut fire av fem eksterne styrerepresentanter. Det nye styret ble valgt i tråd med komiteens innstilling og har avholdt seks møter i 2025. Styret er tilfreds med å ha oppnådd et godt økonomisk resultat i året som gikk. Den nye budsjettmodellen KLD har vedtatt for NIKUs arkeologiske undersøkelser, vil gjøre det mer krevende å unngå underskudd. Gitt denne situasjonen, vil NIKU mest sannsynlig måtte regne med moderate underskudd i de kommende to årene. Bedre utsikter til inntjening for øvrige strategiske virksomhetsområder gjør det realistisk å etablere en lønnsom vekst for instituttet på sikt. Styret har en nær dialog med administrasjonen om aktuelle tiltak for lønnsomhetsforbedring på kort og lang sikt.

Arbeid med strategisk plan som startet opp våren 2024 ble ferdigstilt og vedtatt av styret 21. november 2025. Prosessen har involvert alle ansatte, som gjennom allmøter og gruppearbeid har satt sitt preg på resultatet. Tolv eksterne aktører bidro med innspill til planens overordnede del. Strategiplanen gjelder fra og med 2026 og har ingen utløpsdato, ettersom innretningen på planen anses å ha gyldighet i mange år framover. Samtidig kan det i årene som kommer forventes så mange endringer at det vil bli naturlig å justere planene underveis. Året 2025 var også preget av forhandlinger med fagforeningene. Samarbeidsklimaet er godt og det ble enighet om ny lønnsplan. Ordningen med

lønnsstrinn er omgjort til årslønn i nominelle kroner, og lønnsnivåene mellom forskere og rådgivere er jevnet ut.

Ny modell for bruk av grunnbevilgning til forskning er innført, med en fordelingsnøkkel. En viktig endring er at de i stillingskategori forsker III ikke lenger får likefordelte midler til forskning. Heretter er det kun forsker I og II som tildeles slike midler, forutsatt at de publiserer forskning i henhold til kravene NFR stiller. Potten med søkbare midler ble økt, og er åpen for søknader også fra forsker III og rådgivere. Rådgivere kan lede mindre prosjekter, maksimalt 500 000 kr. Forskningsmidlene knyttes opp mot målsetningene i NIKUs strategiske plan. Ved å ha fordelt grunnbevilgningen på denne nye måten, skal vi få mer ut av midlene for 2026.

KLD har vedtatt en ny budsjettmodell for arkeologiske undersøkelser som vil redusere NIKUs timepriser og inntekter for forvaltningsoppdrag med om lag 30%. NIKU er gjennom Ansvarsforskriften lovpålagt oppgaven å løse arkeologiske utgravninger. Det er dermed ikke mulig å trekke seg fra hele eller deler av ansvarsoppgaven. Endringen i budsjettmodellen har skapt mye bekymring i organisasjonen og konsekvensene vil bli et tilbakevendende tema.

Lovutvalget leverte sin NOU 2025:3, med forslag til ny kulturmiljølov. NIKU har etter Lov om kulturminner og Ansvarsforskriften ansvar for forvaltningsarkeologien knyttet til middelalderbyer, borger og kirker og kirkegårder. I lovforslaget blir denne oppgaven anbefalt flyttet fra NIKU til universitetsmuseene. Forslaget var enstemmig fra lovutvalget og i NOUen levner de ingen tvil om at ansvar og oppgave vil flyttes i ny kulturmiljølov. I høringen av lovforslaget, ble det bekreftet at flytting av forvaltningsoppgaven har bred støtte. NIKU har ikke motsatt seg en slik endring, selv om det vil få store økonomiske og organisasjonsmessige konsekvenser for instituttet. Det er ikke fastlagt en konkret tidsangitt fremdriftsplan for arbeid med ny lov. Dette har skapt stor usikkerhet og informasjonsunderskuddet har vært stort gjennom hele 2025. Dialog med universitetsmuseene er påbegynt, men også disse institusjonene mangler informasjon og rammer for overføring av oppgavene.

På oppdrag fra Riksantikvaren har NIKU ansvar for oppdrag som går under betegnelsen Nasjonale oppgaver. I disse oppgavene inngår beredskapstelefonen, tilrådninger til fylkeskommunene om arkeologiske utgravninger

Med midler fra Riksantikvaren og Barne- og familiedepartementets kirkebevaringsfond går NIKU i dybden på hvordan det fuktige innklimaet påvirker kirkebygningen og inventaret på Kinn. Foto: NIKU.

i middelalderske kulturlag og anlegg, samt noen metodiske forskningsoppgaver. Potten med penger avsatt til arkeologiske tilrådninger i Nasjonale oppgaver gikk tom for midler i juli. Dette skapte en del utfordringer i og med at NIKU ikke løser slike oppdrag uten betaling. Det ble stopp på tjenestene i en periode på høsten, inntil midler ble stilt til disposisjon fra Riksantikvaren.

NIKU har startet en omstillingsprosess som vil prege instituttet i noen år fremover. Med ny strategi og mål om å være en operativ samarbeidspartner i Norden, er vi spente på hva 2026 vil bringe.

Rettvisende oversikt

Stiftelsen har i 2025 driftsinntekter på 145,8 millioner kroner. Det er en økning på 0,9% i forhold til 2024. Arkeologiske vedtaksprosjekter utgjør til sammen 40,2% av omsetningen.

Tilrådingsfunksjonen som NIKU ivaretar på arkeologifeltet, inngår i nasjonale oppgaver og utgjør 4,1

millioner kroner i 2025.

15,7% av stiftelsens inntekter kom fra grunnbevilgningen, nesten i likhet med året før som var 15,5%. Grunnfinansieringen beløp seg til 22,9 millioner kroner, som er en økning på 0,5 millioner kroner, sammenliknet med 2024.

Finansforvaltning av overskuddskapital har gitt et stort bidrag til finansresultatet dette året også. Overskuddet fra finansposter ble 4,1 millioner kroner, mot 4 millioner kroner året før.

Lønnskostnadene inklusive pensjon er ned 6,3% mot fjoråret og utgjør 77% av driftskostnadene.

Avskrivningskostnadene økte med 10% mot fjoråret, hovedsakelig som følge av kjøp av nytt slukkeanlegg og mikroskoputstyr.

Andre driftskostnader er redusert med 4,5% fra 2024.

Dokumentet er signert digitalt av:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

Forseglet av

Posten Norge

Det er i 2025 bokført nedskrivninger på prosjekter med 2,7 millioner kroner, mot 2,8 millioner kroner i 2024. Avsetningene for fremtidig nedskrivning av inntekter fra pågående prosjekter er i 2025 redusert med 0,8 millioner kroner. Dette som resultat av en kritisk gjennomgang spesielt av gjenstående etterarbeid på feltarkeologi som ikke lar seg fullføre innenfor opprinnelige budsjetttrammer. Også på andre fagområder har vi brukt flere timer enn vi får betalt for. Tiltak styrkes for å få ned nivået på nedskrivninger, uten at det skal gå på bekostning av høy kvalitet og kundetilfredshet. Vi ser at dette er en innsats som gir positive resultater.

Totalt ender årsresultat for 2025 med et overskudd på 1,7 millioner kroner, mot fjorårets underskudd på 1,2 millioner kroner. I 2026 kan det bli krevende å unngå underskudd, ettersom nyinnført budsjettmodell for arkeologiske utgravninger medfører en betydelig inntektsreduksjon. Å kompensere det inntektsbortfallet gjennom vekst på øvrige virksomhetsområder, må forventes å skje gjennom en omstilling i årene som kommer. God økonomisk styring og stram kostnadskontroll gir oss et godt utgangspunkt for en lønnsom økonomisk utvikling på sikt.

Stiftelsens egenkapital er styrket som følge av årets overskudd. Sum egenkapital ved årets slutt var på 41.682.675 kroner. Dette utgjør en egenkapitalandel på 44 %. Virksomheten anses tilfredsstillende solid og godt rustet til å møte de aktuelle utfordringene som preger markedene i det nye året.

Stiftelsens balanseposter er på forventet nivå. Styret mener at årsregnskapet for 2025 gir en rettvise oversikt over stiftelsens utvikling, resultat og stilling.

Finansiell risiko

Markedsrisiko

Stiftelsen er hovedsakelig eksponert mot endringer i markedet innenlands. Oppdragsmarkedet har fortsatt vært preget av sterk konkurranse både på kompetanse og pris. Vi har arbeidet med målrettet markedskommunikasjon, alliansebygging og profesjonalisering for å opprettholde og øke vår oppdragsmengde. NIKU nyter god anseelse og vekstmulighetene i oppdragsmarkedet er fortsatt til stede. Ved inngangen til det nye året, ser vi risiko for en viss inntektsreduksjon som følge av lavere priser for utgravningsarkeologi i middelalderbyene. På to til fem års sikt, er det risiko for at disse inntektene faller helt bort, om oppgaven blir overført til universitetsmuseene.

I de nærmeste årene, vil NIKU fortsette å gjennomføre arkeologiske utgravninger i middelalderbyene. Dette er prosjekter med begrenset grad av forutsigbarhet. Etter mange år med høy aktivitet, er de store utgravningene nå fullført, men fortsatt gjenstår det mye etterarbeid fra disse prosjektene.

Grunnfinansieringen fra Forskningsrådet har holdt seg på samme nivå som tidligere år. Fra Klima- og miljødepartementet fikk NIKU overført 5,774 millioner kroner for å utføre spesifiserte nasjonale oppgaver i 2025.

Kredittrisiko

Stiftelsen har ingen lån og er dermed ikke eksponert for endringer i lånevilkår. Det foretas løpende kredittvurderinger ved inngåelse av større prosjektavtaler, for å redusere risikoen for at fordringer ikke blir betalt. Det har vært små tap på fordringer i 2025 og historikken understøtter vår vurdering av denne risikoen som lav.

Likviditetsrisiko

Likviditeten vurderes som svært god og vil kunne dekke også uforutsette hendelser. Stiftelsen har i hovedsak oppdragsgivere og kunder uten konkurrisiko. Mellom 20 og 30 millioner kroner av årlige inntekter forskuddsbetales. Internt regnskapspersonell har som oppgave å påse at innbetalinger og utbetalinger skjer til rett tid. Skulle det bli behov for å tilføre driften ekstra likviditet utover alminnelig buffer, vil det kunne frigjøres rentebærende fondsmidler i løpet av en til to virkedager. Likviditetsrisikoen anses følgelig som liten.

Risiko knyttet til finansforvaltning

Stiftelsen har plassert en stor del av sin overskuddslikviditet i korte og noe lengre rentebærende fond, pluss indeksnære norske og internasjonale aksjefond. Avkastningen fra fondsplasseringene vil innebære risiko for finansresultatet fra år til år, men eksponeringen anses forholdsvis lav.

Fortsatt drift

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap, balanse, kontantstrømanalyse og tilhørende noter for NIKU et korrekt uttrykk for stiftelsens stilling, resultat og kontantstrøm. I samsvar med regnskapsloven § 3-3a bekreftes det

Spennende resultater på Selja, hvor funn av restene av en ukjent bygning dukket opp under en forskningsgravning. Funnet fikk internasjonal oppmerksomhet. Foto: NIKU.

at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø og ytre miljø

I NIKU ble det utført 98,3 årsverk gjennom hele 2025. Av disse var ni årsverk i midlertidige ansettelse. Antall fast ansatte (inkludert ansatte i permisjon) pr. 31.12.25 var 96, som er tre færre enn året før.

Kvinneandelen i stiftelsen var 57,9 % ved utgangen av 2025, mens den for vitenskapelige stillinger var 47,7 %. Fire av sju styremedlemmer er kvinner. Gjennomsnittlig årslønn for menn ligger 8,06 % høyere enn for kvinner. For ytterligere informasjon om lønnsforskjeller og kjønnsbalanse, viser vi til NIKUs handlingsplan for likestilling og mangfold som finnes på Niku.no.

NIKU har i dag en kjønnsbalanse som gjenspeiler de ulike fagområdene som NIKU opererer i. En god

og representativ kjønnsbalanse er en målsetting for instituttet.

NIKUs handlingsplan for likestilling og mangfold gjelder for perioden 2022 til 2027, og hovedmålet med planen er å sikre at NIKU har en kultur og personalpolitikk som fremmer kjønnsbalanse, likestilling, mangfold og inkludering, og som legger til rette for at alle våre medarbeidere har rettferdige arbeidsvilkår og en god arbeidshverdag.

I henhold til denne handlingsplanen er det opprettet et eget utvalg, - (Likestilling- og mangfoldutvalget), og det ble gitt et nytt, oppdatert mandat til utvalget i 2021. De tre nåværende medlemmene har takket ja til å delta i utvalget for perioden 2024 til og med 2025. Det har ikke vært meldt saker til utvalget i 2025.

Etter Åpenhetsloven skal NIKU redegjøre for hvordan instituttet ivaretar aktsomhetskravet

Dokumentet er signert digitalt av:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helene (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

Forseglet av

Posten Norge

til å unngå negative konsekvenser med hensyn til brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Slik redegjørelse vil være å finne på NIKUs nettside (niku.no) i samsvar med kravene loven setter.

I forbindelse med årlig rapportering, legges det frem tall som viser lønnskartlegging og fordeling av kjønn til ulike stillinger. Tallene for 2025 viser at NIKU behandler medarbeidere likeverdig, og at det ikke er usaklig forskjellsbehandling.

Under eksterne stillingsutlysninger er innstillingsutvalget påpasselig med å vurdere søkere på bakgrunn av kompetanse og faglig dyktighet, og ikke legge til grunn andre faktorer som alder, kjønn, legning eller annet.

Trakassering og vold er ikke akseptable handlinger i NIKU. For å sikre at eventuelle kritikkverdige forhold kommer fram i lyset, har NIKU nedfelt rutine for varsling av kritikkverdige forhold. Denne rutinen er en del av HMS-håndboken, som alle ansatte har digital tilgang til.

Det kan varsles om alle typer kritikkverdige forhold, som for eksempel straffbare forhold som tyveri og underslag, mobbing, trakassering, alvorlige brudd på NIKUs interne retningslinjer og brudd på alminnelige etiske standarder i samfunnet.

NIKU har også nedfelt retningslinjer for hvordan håndtere kritikkverdige forhold, slik at det er forutsigbarhet i fremgangsmåte, både for den som varsler, og de som behandler varslingssaker. På den måten skapes det tillit og trygghet i prosessen.

NIKU har et eget digitalt avvikssystem, hvor alle varsler og avvikssaker registreres. Det er mulig å varsle anonymt. Retningslinjene for håndtering av kritikkverdige forhold oppfyller kravene i Arbeidsmiljøloven, og omtaler prosessen generelt, slik at de kan tilpasses valselets innhold og vurderes i forhold til alvorlighetsgrad og karakter.

Det ble meldt inn 13 avviksmeldinger i 2025, ingen av sakene var gradert til kritisk. Skadene gjaldt i all hovedsak fysiske avvik som småskader/nestenuykkere, tyveri/hærverk i felt, ventilasjon på kontor og flåttbitt og hundebitt i felt.

Gjennomsnittlig sykefravær i 2025 var 7,9 %.

Hvert tredje år utføres det helsekontroller for ansatte som er utsatt for risikoforhold i arbeidet sitt, i henhold til myndighetenes krav til helseovervåking.

Flere helsekontroller i NIKU ble utført i 2025; for arkeologi Oslo, arkeologi Trondheim og Konserveringsavdelingen. I 2026 vil det bli utført helsekontroller i Nordområdeavdelingen, Arkeologi Bergen og arkeologi Tønsberg. Den enkelte avdelingsleder/kontorleder følger opp resultatene.

Alle kontorsteder i NIKU har i 2025 egne verneombud, i tillegg til hovedverneombud i Oslo og sentralt arbeidsmiljøutvalg (AMU).

NIKU har et aktivt AMU, med fire møter avholdt i 2025. AMU skal passe på at arbeidsmiljøet i NIKU er forsvarlig. AMU ble holdt orientert fortløpende om alle HMS-sakene i organisasjonen.

HMS-arbeidet har blant annet bestått av oppdateringer av NIKUs HMS-håndbok med tilhørende prosedyrer, verktøy og rutiner. Det er fortløpende avholdt HMS-introduksjonskurs for nyansatte, og NIKUs HMS-handlingsplan og Krise- og beredskapsplan oppdateres ved behov.

Alle nyansatte får brannvernopplæring og det tilbys også ekstra opplæring til de som har behov for dette. Arkeologiavdelingen har sendt ansatte på Arbeidsvarlingskurs. I tillegg har også en del ansatte blitt kurset i diverse sikringskurs.

Tilbud om influensavaksine ble gitt oktober 2025. Totalt 58 ansatte i NIKU valgte å benytte seg av tilbudet. Vernerunde ble utført i juni i Oslo, og etter sommeren på lokalkontorene.

Den tidligere Hjemmekontoravtalen ble endret fra og med september 2024, ved at ordningen med avtalt hjemmekontor ble redusert fra to til en dag per uke. Dette fordi vi vil ha flere folk på kontorene våre, for å utløse nye tanker og ideer som vi trenger. Det skjer i korridorene, over en kaffekopp eller ved å stikke innom kontoret til en kollega og slå av en prat.

Virksomhetens art medfører verken betydelig forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø. Farlig avfall behandles i tråd med offentlige retningslinjer. NIKU har avtale med Franzefoss om henting av spesialavfall fra konserveringsvirksomheten og er registrert på Avfallsdeklarering.no.

Kildesortering innført i 2023, er videreført i 2025.

NIKU har også utarbeidet en Klima- og miljøstrategi som ligger åpent tilgjengelig på NIKU.no.

Det internasjonale forskningsprosjektet THETIDA handler om bevaring av kulturmiljøer under vann og langs kysten, og NIKU bidrar med Hiorthhamn, kabinstasjon på Svalbard som case-studie. Foto: NIKU.

Forskning

Ved utgangen av 2025 hadde NIKU 52 ansatte i forskerstillinger, fordelt på 47,1 årsverk. Syv av disse var ansatt i stilling som forsker I, 22 som forsker II, 21 som forsker III og to som stipendiat.

Forskningsinntektene utgjorde i 2025 31,8 % av NIKUs totale omsetning. Av dette utgjorde grunnbevilgningen 15,7 %, mens 16,1 % kom fra eksterne finansieringskilder (bidragsfinansiering). Til sammenligning utgjorde forskningsinntektene 28,9 % av NIKUs totalinntekter i 2024.

Grunnbevilgningen fra Klima- og miljødepartementet hadde en marginal nominell økning på 0,8 % fra 2024 til 2025. Utviklingen føyer seg inn i en utvikling over tid, hvor grunnfinansieringen ikke holder tritt med konsumprisindeksen.

NIKUs grunnbevilgning anvendes til langsiktig

kunnskaps- og kompetanseoppbygging rettet mot instituttets formål og strategi. Midlene ble i 2025 fordelt gjennom to ordninger: likefordelt forskningstid og strategiske midler. Alle forskere fikk 195 timer hver til egeninitierte forskningsaktiviteter etter plan utformet sammen med nærmeste leder. Strategiske midler tildeles etter søknad til prosjekter som bidrar til å nå NIKUs strategiske mål. Det ble i 2025 bevilget strategiske midler til tre nye store prosjekter med høy strategisk relevans: Predictive Research for Evaluating Sustainability and Enhancing Resilience of Valuable Environments, Dokumentasjon av bygninger – metodeutvikling for rekonstruksjon og overvåking og Tingvoll past-present-future (metodeutvikling for dokumentasjon av hellemalierier). I tillegg ble et prosjekt videreført, Memento restauratum - Restaureringer av kirkeinteriører ca. 1800-2000. Strategiske midler har ellers gått til mindre omfattende prosjekter rettet mot kompetanseutvikling, publisering og nettverksbygging.

Dokumentet er signert digitalt av:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

Forseglet av

Posten Norge

I tråd med NIKUs strategi har satsningen på eksterne forskningsfinansieringskilder blitt opprettholdt. Søknadsaktiviteten rettet seg hovedsakelig mot utlysninger fra Norges forskningsråd, NordForsk og EUs rammeprogram Horisont Europa, men ingen av søknadene som NIKU ledet i 2025 fikk tilslag – til tross for at evalueringene generelt har vært gode. Til gjengjeld har vi fått tilslag på flere mindre FoU-prosjekter, finansiert av blant andre Nordisk ministerråd og Landbruksdirektoratet.

NIKU har i 2025 arbeidet med å øke publiseringsaktiviteten, med hovedfokus på vitenskapelig publisering. NIKUs publiseringstall har variert sterkt de siste årene, men i 2025 endte resultatet på 58,8 poeng. Dette innebærer en betydelig økning fra 2024 (39,6 poeng) og er det høyeste resultat instituttet noen gang har oppnådd.

Arkeologiavdelingen

Arkeologiavdelingen har som ansvar å undersøke arkeologiske kulturminner i middelalderbyene, ved kirkesteder og klostre og i borganlegg fra middelalder. Avdelingen har også kompetanse på å etablere miljøovervåkningsprosjekter av kulturlag i middelalderbyene. Arkeologiavdelingen gir faglige tilrådninger til både Riksantikvaren og fylkeskommuner i saker som berører NIKU sitt ansvarsområde.

Arkeologiavdelingen bestod ved utgangen av 2025 av 32 faste arkeologer og tre midlertidige prosjektarkeologer, til sammen 35 ansatte. Av de fast ansatte er 14 forskere, 9 seniorrådgivere og 13 rådgivere. En ansatt gikk ut i utdanningspermisjon i desember for å ta en PhD grad ved universitetet i Bergen.

Arkeologiavdelingens oppgaver er svært konjunkturutsatt, og 2025 har også vært påvirket av konsekvensene av dårlig kommuneøkonomi og nedskalerte utbyggingsprosjekter.

Antallet faglige tilrådninger og prosjekteringer for Riksantikvaren og fylkeskommunene gikk igjen opp i 2025. Det var en overvekt av mindre saker, og færre prosjekteringer av større utgravingsprosjekter. I 2025 påløp det totalt 4,1 mill til tilrådninger og prosjekteringer, som fra 2024 er finansiert av Nasjonale oppgaver. I 2025 fikk NIKU tilskudd på 3 mill til tilrådninger og prosjekteringer, men dette beløpet var allerede brukt opp i begynnelsen av august. Fra og med august ble det utformet et rapporterings og prioriteringssystem i samarbeide med Riksantikvaren.

I 2025 ble Prestegatenprosjektet i Tønsberg avsluttet i felt. Det ble gjennomført en rekke mindre feltarbeid i alle middelalderbyene, samt undersøkelser ved flere middelalderke kirkesteder i hele Norge. I tillegg pågår det mye etterarbeid og ferdigstilling av utgravingsrapporter i pågående prosjekter.

På Hamar ble det gjennomført en forskningsgravning i samarbeid med Anno museum og Innlandet fylkeskommune. Det ble åpnet en mindre undersøkelsessjakt, for å undersøke utvalgte områder av interesse fra den tidligere gjennomførte georadarundersøkelsen. Det ble påvist rester av bosetning fra middelalder, i tråd med funnene fra geofysikken, under et tykt lag med bryggerstein.

I mai ble NUA (Nordic Urban Archaeology) konferansen gjennomført i samarbeid med Historisk museum og Universitetet i Oslo. Det ble en vellykket konferanse, med to innholdsrike dager med høyaktuell tematikk, bla forvaltning av historisk arkeologi og forslag til ny norsk kulturminnelov

I 2025 ble MOV BY (Miljøovervåkningsprogram for middelalderbyer og Bryggen) igangsatt. MOV BY er et flerårig arkeologisk miljøovervåkningsprogram som utføres av NIKU i samarbeid med COWI og Cautus Geo. Programmet er finansiert av Klima- og miljødepartementet (KLD) via Riksantikvaren (RA). Programmet løper fra 2025 til 2029. Det skal fremskaffe data og kunnskap om automatisk fredete kulturlag i fire utvalgte middelalderbyer (Bergen, Oslo, Trondheim og Tønsberg), og sikre Norges forpliktelse til å ivareta verdensarvområdet Bryggen etter beste praksis. Programmet slår sammen de tidligere programmene MABYMOV og Bryggen MOV.

KLD har avsluttet arbeidet med å endre budsjettmodell for prising av arkeologiske utgravninger og disse tjenestene prises nå etter samme budsjettmodell som for universitetsmuseene.

I mars kom en NOU om Ny kulturmiljølov hvor det anbefales å flytte ansvaret for alle arkeologiske undersøkelser til universtetsmuseene. Om disse oppgavene flyttes, vil det få stor betydning for instituttet og spesielt for mange ansatte i arkeologiavdelingen. NIKU skrev i høringssvaret at forslaget om å samle all arkeologi hos forvaltningsmuseene tas til etterretning og at NIKU vil være forberedt på å tilrettelegge for en så god overføring av vedtaksarkeologioppagavene som mulig.

Stor mediaoppmerksomhet for utgravningene på Hamar.
Foto: AKB.

Klagesaken om Fjernvarmeprosjektet i Tønsberg ble avsluttet i 2025. Etterarbeidet, som har stått i bero siden 2012, ble tildelt finansiering fra Riksantikvaren og igangsatt for avslutning mot slutten av året. Gjenstandsfunnene som ble gravd frem i 2011, ble endelig overlevert KHM i desember 2025.

Avdeling for digital arkeologi

Avdeling for digital arkeologi arbeider med utvikling og anvendelse av moderne digitale metoder for registrering, dokumentasjon, overvåking og formidling av kulturminner. Avdelingen består av ti ansatte, fem forskere og fem rådgivere. Av disse er åtte arkeologer, én sosiolog og én urbanplanlegger.

I 2025 har de økonomiske konjunktorene utviklet seg negativt, og året har samlet sett vært økonomisk krevende for avdelingen. Redusert utbyggingsaktivitet har særlig ført til en markant nedgang i oppdrag innen arkeologisk geofysikk sammenlignet med tidligere år. Dette har ikke

vært en isolert situasjon for NIKU, men en generell utvikling som har rammet arkeologisk virksomhet nasjonalt, både ved universitetsmuseene og i fylkeskommunene. Som følge av dette har prosjekter der avdelingen har levert tjenester innen digital dokumentasjon utgjort det største oppdragsvolumet i 2025. Dette har i hovedsak omfattet laserskanning og bildebasert modellering, gjennomført i samarbeid med Bygnings- og konserveringsavdelingen. Avdelingen har også merket at det siste større forskningsrådsfinansierte prosjektet, Viking Nativity, som har bidratt med betydelige forskningstimer de siste tre årene, ble avsluttet i løpet av året.

Til tross for dette har det vært høy aktivitet på forskningsfronten. Avdelingen har samlet sett levert en rekke vitenskapelige artikler. Flere av disse er allerede publisert, og den omfattende skriveaktiviteten i 2025 forventes å bidra til at 2026 blir et særlig sterkt år for vitenskapelig publisering.

Dokumentet er signert digitalt av:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

Forseglet av

Posten Norge

Arbeidet med boken Arkeologisk geofysikk i Norge, der NIKU har hovedansvar for publikasjonen, utgjør en vesentlig del av dette. Boken utgis på Cappelen Damm Akademisk våren 2026.

Avdelingen har også i 2025 vært aktiv i arbeidet med å hente inn nye eksternt finansierte forskningsprosjekter. For første gang har vi ledet en søknad til Horisont Europa. Søknaden, med tittelen Heritage Enrichment, Rights Integration, and Technology Ecosystem for Digital Governance and Engagement (HERITEDGE), er rettet mot utlysningen The European Collaborative Cloud for Cultural Heritage (ECCCH). Mens vi avventer resultatet av denne søknaden, fikk avdelingen helt på tampen av året innvilget støtte fra Landbruks- og matdepartementets Klima- og miljøprogram for 2026. Prosjektet Skjulte kulturminner i jordbrukslandskapet – geofysisk kartlegging som verktøy for kunnskapsbasert drenering er tildelt tre millioner kroner over tre år.

I løpet av 2025 har avdelingen også styrket sin kompetanse gjennom etableringen av en ny fast stilling innen arkeologiske, geofysiske undersøkelser. Arkeolog Arne Anderson Stamnes har nå fast kontor plass ved Nationalmuseet i København. I samarbeid med Nationalmuseet skal NIKU bidra til å øke interessen og volumet innen arkeologisk geofysikk i Danmark. Dette danner grunnlag for både nye forskningsprosjekter og økt tjenesteleveranse, særlig innen geofysiske undersøkelser i Sør-Skandinavia. På sikt er målsettingen også å øke virksomheten i Sverige, med ambisjon om å kunne levere forskning og tjenester i hele Norden.

Et av de mest betydningsfulle arkeologiske resultatene i 2025 var at Avdeling for digital arkeologi, i samarbeid med Arkeologiavdelingen, påviste strukturer som indikerer eksistensen av en middelalderk bystruktur på Hamar. Funnet av middelalderkaupangen representerer et viktig faglig bidrag og vil danne grunnlag for videre undersøkelser og forskning i årene som kommer.

Bygningsavdelingen

Bygningsavdelingen arbeider med forskning og oppdrag som har med bygningsarven å gjøre. Avdelingen har sin kjernekompetanse innen arkitektur- og bygningshistorie samt eldre byggteknikk, og de ansatte er spesialister på verneverdige bygninger eller bygningsmiljøer fra middelalderen til vår egen tid. Avdelingen hadde 18 ansatte ved utgangen av 2025, to av disse i permisjon for å ta en doktorgrad ved UiO respektive Arkitektthøyskolen i Oslo.

Avdelingens konsulenttjenester omfatter blant annet kultur- og arkitekturhistoriske verdivurderinger av både profane bygninger og kirker, samt kunsthistoriske vurderinger av kirkeinventar og kirkekunst. Tilstandsanalyser av både stående bygninger og ruiner inngår også i avdelingens oppdragsvirksomhet. I tillegg tilbyr avdelingen tjenester innenfor miljøovervåking, kulturhistoriske stedsanalyser, konsekvensutredninger, vurderinger av konsekvenser av klimaendringene, dokumentasjon av bygninger og forvaltning av kulturarven. I 2025 har avdelingen, til dels sammen med flere av de andre avdelingene, særlig satset på å utvikle fagområdene klima/miljø, og middelalderkirker. Disse to satsningsområdene følger NIKUs strategiske fokusområder, og er felter der avdelingen ser et potensiale for vekst. Spesielt legges nå mye energi på å koordinere og formidle kompetansen på kirker.

Avdelingen har i 2025 deltatt som partner i flere eksterntfinansierte nasjonale og skandinaviske forskningsprosjekt (Sticking stone og AADecay). I tillegg har avdelingen i 2025 deltatt som partner i et EU-finansiert forskningsprosjekt, HeriTACE, der vi har ansvar for en arbeidspakke. Alle disse, unntatt et (Sticking stone) er klima- og miljørelaterte prosjekter.

Grunnfinansieringen er viktig for at avdelingen skal kunne vedlikeholde kjernekompetansen, og for å kunne fortsette å publisere, men avdelingen som helhet er hovedsakelig (til ca 2/3) finansiert av eksterne, konkurranse-utsatte, midler i form av konsulentoppdrag og eksterne forskningsprosjekter. Oppdragsinntektene i avdelingen har ligget noe tilbake fra tidligere nivåer grunnet svekkelse i bygningsbransjen generelt, men dette ble noe forbedret mot slutten av 2025. Avdelingen har allikevel et spesielt fokus på å styrke oppdragsinntektene ved å utvikle strategisk utvalgte fagfelter der vi har spesialistkompetanse. Samtidig fortsetter et mer langsiktig arbeid for å sikre og øke de eksterne forskningsinntektene framover, hovedsakelig innenfor klima- og miljøfeltet.

Konserveringsavdelingen

Konserveringsavdelingen arbeider med bevaring av bygninger og kunst fra alle tider og i hele landet. Tyngdepunktet ligger på tilstandsvurdering og konservering av kunst og inventar, men avdelingen driver også med rådgivning, prosjektledelse, forskning og utvikling innenfor tematikker som inn klima, beredskap, konserveringsmetoder, nedbrytning, teknologi- og materialhistorie og arkitekturhistorie. Dessuten har avdelingen

Georadardata som viser Hamarkaupangen, plassert på Kringkastingsjordet, Hamar.
Foto: NIKU.

kompetanse på naturvitenskapelige analyser og undersøkelser av historiske overflater og materialer.

De ansatte har konserveringsutdannelse innen gjenstand, maleri, muralmaleri og monumentalkunst, og i tillegg har vi en conservation scientist som bidrar med naturvitenskapelige analyser i egne og kollegers forskningsprosjekter og en arkeolog. Avdelingen telte i slutten av 2025 14 ansatte, hvorav seks har forskerkompetanse. Vi har deltatt i et europeisk forskningsprosjekt kalt GoGreen – Green strategies to conserve the past and preserve the future of Cultural Heritage, sammen med 8 partnere. I tillegg har NIKU ledet et europeisk prosjekt som ble fullført i 2025 om kulturarv i konfliktområder; DECOPE – Destructive Exploitation and Care of Cultural Objects.

Konserveringsavdelingen fungerer som nasjonalt kompetansesenter for konservering, og fikk også i 2025 nasjonale oppgaver som skal sikre denne

rollen. Vi jobber med metodeutvikling for hele fagmiljøet, med fokus på konserveringsmetoder for å bevare norsk limfargedekor. Beredskapsarbeid er også i fokus i de nasjonale oppgavene, og beredskapsarbeid generelt har høyt fokus i NIKU. Vi bidrar som rådgivere både til eiere i akutt fase, men like viktig er samarbeid med forvaltningen, redningstjeneste og andre nasjonale aktører for å forbedre nasjonal beredskap for kulturminner i en urolig tid og med forventet høyere risiko for både ekstremhendelser og økt klimarelatert nedbrytning fremover.

I 2025 fikk NIKU en rammeavtale med det kongelige hoff for fargeundersøkelser og konservering av interiør i de kongelige eiendommer i Oslo. Vi har vært opptatt med prosjekter på vårt atelier og ute i kirkene gjennom rammeavtalen med Riksantikvaren. Året har vært preget av et stort prosjekt for Bergen kommune i Finnegården på Bryggen i Bergen, der NIKU har bistått med rådgiver for restaureringen

Dokumentet er signert digitalt av:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

Forseglet av

Posten Norge

i mange år, og dekorert og overflater har fått en behandling i 2025. Prosjektet avsluttes i 2026 da bygninger gjøres klar for utstillingene for Hanseatisk Museum.

Nordområdeavdelingen

Nordområdeavdelingen arbeider med samfunn, urfolk og kulturarv i sirkumpolare områder. Vi arbeider tverrfaglig, gjerne i skjæringspunktet mellom samfunns- og naturvitenskap, med problemstillinger tilknyttet samfunn og urfolk, sammenhenger kultur – natur i fortid og nåtid, kulturarv, herunder polar kulturarv, klima- og miljørelaterte problemstillinger i nord, bruk og forvaltning av kultur- og naturressurser, tradisjonell og lokal kunnskap som kunnskapskilde og styringsverktøy samt rettighets spørsmål. I 2025 har det også blitt satt fokus på problemstillinger tilknyttet rettferdig grønn omstilling, et arbeid fortsetter i 2026.

Avdelingen er lokalisert i Fram, Nordområdesenter for klima- og miljøforskning, hvor 21 institusjoner samarbeider bredt om forvaltningsrelevant forskning på klima og miljø. Nordområdeavdelingen bidrar gjennom dette forskningssamarbeidet med forskning som tar for seg utfordringer mht. miljø- og samfunnsmessige konsekvenser av klimaendringer og videre med forskningsbasert kunnskap av høy standard som er viktig for forvaltningen av nordområdene. Forskningsledergruppen (FLG) ved Framsenteret ledes av NIKU v/stedlig leder i perioden 2024-2027.

Nordområdeavdelingen hadde ved utgangen av 2025, 12 ansatte, hvorav 10 forskere (fire forsker I, fem forsker II og to forsker III) og to stipendiater. Avdelingen driver primært med forskning og er involvert i både store og små nasjonale og internasjonale forskningsprosjekt. Stipendiatene er tilknyttet ERC-prosjektet COMPLEXITY - From small-scale cooperative herding groups to nomadic empires – a cross-cultural approach. Nordområdeavdelingen er involvert i en rekke Framsenterprosjekt, slik som KnowledgeScapes - Overcoming obstacles of knowledge exchange: Tools and methods for inclusive land and sea-use decisions og forprosjekt Rettferdig grønn omstilling i nord som ledes av NIKU. Framsenterprosjektene har til felles at de skal levere forvaltningsrelevant kunnskap. Øvrig forskning i avdelingen har også et klart fokus på å levere forskningsbasert kunnskap til forvaltning på alle nivå. Gjennom nasjonale oppgaver finansiert av Riksantikvaren setter prosjektet Bergkunst fokus på hellemalinger, deres tilstand og bevaring fremover. Skjeletter i skapet,

finansiert av Svalbards miljøvernfond, inngår i en langsiktig forskningsplan i regi av NIKU. CLIMARCH: Studies On Climate Change and The Degradation of Archaeological Environments in Svalbard handler om sammenhenger mellom klimaendringer og økt nedbrytning av arkeologiske kulturmiljø på Svalbard, og ikke minst de unike kulturhistoriske verdiene som går tapt som følge av klimaendringer. Forskerne i Nordområdeavdelingen har fokus på og er aktive innen formidling, nasjonalt og internasjonalt. Det er i skrivende stund registrert 11 vitenskapelige artikler i Norsk vitenskapsarkiv publisert i 2025, samt en rekke vitenskapelige rapporter og foredrag. Forskningen formidles også gjennom vitenskapelige rapporter og foredrag, populærvitenskapelige artikler og foredrag.

Prosjekt- og søknadsutvikling er et gjennomgående fokus for forskerne i Nordområdeavdelingen. Avdelingen fortsetter arbeidet med å utvikle og utvide vårt faglige nedslagsfelt innenfor oppdragsmarkedet. Sakkyndige utredninger for Finnmarkskommisjonen tilknyttet de pågående rettighetsundersøkelsene på tidligere statsgrunn i Finnmark utgjør en sentral del av avdelingens oppdragsvirksomhet. Areal- og ressursforvaltning i nord vil være et satsingsområde for avdelingen i 2026.

Framtidsutsikter

Det store VI i NIKU la et godt fundament for framtiden ved å jobbe fram en ny strategisk plan. Vi har satt oss mål som er retningsgivende for vår fremtidige aktivitet. Vi må orientere oss i en utrygget verden og tror vi har truffet godt med å gjøre Norden til vårt arbeidsfelt. Det er ingen institutter som NIKU i våre naboland, og vår evne til å handle raskt og befinne oss mellom næringsliv og academia er et fortrinn vi kan utnytte i 2026. Ingen betviler våre faglige kvalifikasjoner!

Det kommende året blir krevende i den forstand at instituttet må fortsette omstillingsprosessen som har startet. Det blir dialog med KLD om støtte til omstilling og evnen til å holde det arkeologiske fagmiljøet samlet fram til en eventuell overføring til universitetsmuseene. Den største utfordringen er likevel lagt på våre skuldre; vi må øke inntjeningen og være konkurransedyktige.

Årsresultat og disponeringer

Styret foreslår at årsresultatet for 2025 på 1.707.891 kroner fordeles som følger:

Overført til annen egenkapital: 1.707.891 kroner

Sum disponert: 1.707.891 kroner

Oslo, 10. april 2026

I styret for stiftelsen Norsk Institutt for kulturminneforskning

Anne Sigrid Hamran
Styreleder

Grete Sollesnes Winther
Styrets nestleder

Michael H. Kahn
Styremedlem

Jon Harald Kaspersen
Styremedlem

Kate Syvertsen
Styremedlem

Anna Petersén
Styremedlem

Jan Magne Gjerde
Styremedlem

Terje Gansum
Daglig leder

Dokumentet er signert digitalt av:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

Forseglet av

Posten Norge

Resultatregnskap

Stiftelsen Norsk institutt for kulturminneforskning

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2025	2024
Prosjektinntekter	1	145 769 328	144 411 052
Sum driftsinntekter		145 769 328	144 411 052
Direkte prosjektkostnader		23 558 675	22 390 257
Lønnskostnad	2, 3	94 324 798	100 685 320
Avskrivning av driftsmidler Annen driftskostnad	4 2	1 869 729 25 949 612	1 705 170 25 484 705
Sum driftskostnader		145 702 815	150 265 452
Driftsresultat		66 514	-5 854 400
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekt	5	2 923 110	3 070 602
Finansinntekt		266 685	123 723
Verdiendring og inntekt fra fond	5	931 486	920 683
Rentekostnad		101	87 123
Resultat av finansposter		4 121 179	4 027 885
Resultat før skattekostnad		4 187 693	-1 826 515
Skattekostnad på resultat	6	2 479 802	-594 612
Årsresultat		1 707 891	-1 231 903
Overføringer			
Avsatt til annen egenkapital		1 707 891	0
Overført fra annen egenkapital		0	1 231 903
Sum overføringer	7	1 707 891	-1 231 903

Balanse

Stiftelsen Norsk institutt for kulturminneforskning

Eiendeler	Note	2025	2024
Anleggsmidler			
<i>Immaterielle eiendeler</i>			
Utsatt skattefordel	6	1 695 349	4 175 151
Sum immaterielle eiendeler		1 695 349	4 175 151
<i>Varige driftsmidler</i>			
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	4	4 976 158	4 943 516
Sum varige driftsmidler		4 976 158	4 943 516
Sum anleggsmidler		6 671 507	9 118 667
Omløpsmidler			
<i>Prosjekter</i>			
Prosjekter i arbeid	8	9 616 404	9 375 252
Sum prosjekter i arbeid		9 616 404	9 375 252
<i>Fordringer</i>			
Kundefordringer		10 048 066	12 489 482
Andre kortsiktige fordringer		5 270 356	7 581 294
Sum fordringer		15 318 422	20 070 776
<i>Investeringer</i>			
Markedsbaserte fond	5	29 741 931	38 803 445
Sum investeringer		29 741 931	38 803 445
<i>Bankinnskudd, kontanter o.l.</i>			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	9	33 613 845	24 542 437
Sum bankinnskudd, kontanter o.l.		33 613 845	24 542 437
Sum omløpsmidler		88 290 602	92 791 911
Sum eiendeler		94 962 109	101 910 578

Dokumentet er signert digitalt av:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

Forseglet av

Posten Norge

Balanse

Stiftelsen Norsk institutt for kulturminneforskning

Egenkapital og gjeld	Note	2025	2024
Egenkapital			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Grunnkapital	7	15 000 000	15 000 000
Sum innskutt egenkapital		15 000 000	15 000 000
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Annen egenkapital	7	26 682 675	24 974 783
Sum opptjent egenkapital		26 682 675	24 974 783
Sum egenkapital		41 682 675	39 974 783
Gjeld			
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		3 799 826	3 483 860
Skyldig offentlige avgifter		9 069 039	8 635 923
Forskuddsbetalt på prosjekter	6	27 338 920	33 731 496
Annen kortsiktig gjeld		13 071 649	16 084 516
Sum kortsiktig gjeld		53 279 434	61 935 795
Sum gjeld		53 279 434	61 935 795
Sum egenkapital og gjeld		94 962 109	101 910 578

Oslo, 10.04.2026

Styret i Stiftelsen Norsk institutt for kulturminneforskning

 Anne Sigrid Hamran
Styreleder

 Grete Sollesnes Winther
Styrets nestleder

 Michael H. Kahn
Styremedlem

 Jon Harald Kaspersen
Styremedlem

 Kate Syvertsen
Styremedlem

 Anna Petersén
Styremedlem

 Jan Magne Gjerde
Styremedlem

 Terje Gansum
Daglig leder

Stiftelsen Norsk institutt for kulturminneforskning

Kontantoppstilling

	2025	2024
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
+/- Resultat før skattekostnad	4 187 693	-1 826 514
+ Ordinære avskrivninger	1 869 729	1 705 170
Verdiendring fond og obligasjoner	-931 486	-920 683
Betalt skatt	0	0
+/- Endring fordringer	4 511 202	-1 323 328
+/- Endring leverandørgjeld	315 966	698 058
+/- Endring i andre tidsavgrensingsposter	-8 972 327	-4 132 920
= Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	980 777	-5 800 217
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
+ Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	0
- Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-1 902 371	-725 411
+ Reinvesterte renteinntekter fra fond	-1 739 073	-1 738 502
+ Innbetalinger ved salg av aksjer	11 732 074	4 000 000
+/- Inn- / Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	0	0
= Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	8 090 630	1 536 087
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
+ Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	0	0
+ Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	0	0
- Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	0	0
= Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0
= Netto endring i kontanter og kontantekv.	9 071 408	-4 264 130
+ Beholdning av kontanter og kontantekv. 1.1.	24 542 437	28 806 568
= Beholdning av kontanter og kontantekv. 31.12	33 613 845	24 542 437

Dokumentet er signert digitalt av:

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

Forseglet av

Posten Norge

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven. Det er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder og anbefalinger til god regnskapsskikk i Norge.

Inntekter

Inntekter resultatføres løpende, i takt med fullføring av prosjekter. Tilskudd inntektsføres når de er opptjent.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år. For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Investeringer

Investeringer er klassifisert som omløpsmiddel og oppføres til virkelig verdi.

Utenlandsk valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs.

Skatt

Etter endelig vedtak 2010/319599 er NIKU vurdert å være fritatt formuesskatt. Utsatt skatt/skattefordel beregnes med aktuell skattesats på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret.

Pensjon

Stiftelsen er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og tilfredsstillende disse kravene gjennom ordning med medlemsskap i Statens pensjonskasse. Kostnader og forpliktelser avhenger av pensjonskassens til en hver tid gjeldende vilkår.

Pensjonsordninger finansiert via sikrede ordninger er ikke balanseført. Pensjonspremien anses i disse tilfeller som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader. Det vises forøvrig til note 2 og 3.

Note 1 - Prosjektinntekter

Prosjektinntekter består av:	2025	2024
Grunnbevilgning *)	12 837 844	1 3 782 521
Strategiske Instituttprogrammer *)	10 041 986	8 555 276
Vedtaksprosjekter	58 567 684	6 4 792 285
Midler fra Riksantikvaren **)	8 482 056	7 826 966
Diverse FOU	16 355 362	1 5 076 718
Nasjonale oppgaver ***)	6 370 934	5 562 000
Utland	7 639 770	5 685 631
Andre oppdrag	25 473 692	23 129 655
SUM	145 769 328	144 411 052

*) Grunnbevilgning og strategiske instituttsatsinger utgjør til sammen grunnbevilgningen fra NFR.

***) Herav kr 657 583,- til vedtakssaker

**) Herav kr 4 140 814,- som gjelder tilrådninger

Note 2 - Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser

Lønnskostnader	2025	2024
Lønninger	75 243 926	79 485 974
Arbeidsgiveravgift	11 069 965	12 079 168
Pensjonskostnader, avg.pl.	6 506 175	7 755 886
Andre ytelser	1 504 732	1 364 292
SUM	94 324 798	100 685 320

Antall årsverk inkl. korttidsengasjert personell	98	110
--	----	-----

Ytelser til ledende personer:

	Daglig leder	Styret
Lønn/honorar	1 479 753	326 000
Pensjonspremie	148 658	
Andre godtgjørelser	13 798	
SUM	1 642 209	326 000

Revisor:

Revisjonshonorar fordeles på følgende måte:	2025	2024
Ordinær revisjon *)	355 944	344 478
Bistand ligningspapirer/regnskap m/noter og kontantstrømoppstilling	74 250	70 350
Annen bistand årsoppgjør	0	44 500
Attestasjon prosjekter	70 500	64 650
SUM (ekskl. mva)	500 694	523 978

*) Netto resultatført og viderefakturert ved akonto, løpende eller avregning.

Opplyst honorar for ordinær revisjon for året inkluderer en høyere grad av akonto fakturering enn fjoråret.

Note 3 - Pensjonskostnader, - midler og - forpliktelser

Stiftelsen er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Stiftelsens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Kostnader og forpliktelser avhenger av pensjonskassens til enhver tid gjeldende vilår.

Pr 31.12.25 er samtlige ansatte med i en kollektiv ordning etter Lov om foretakspensjon. Stiftelsens pensjonsordning er en ytelsesbasert ordning, som gir ansatte rett til fremtidige pensjonsytelser som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder.

Stiftelsen har også en avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP).

	2025	2024
Årets betalte pensjonspremie	9 495 830	4 179 697

Stiftelsens pensjonsordning er en ytelsesbasert ordning, som gir ansatte rett til fremtidige pensjonsytelser. Det følger av Norsk RegnskapsStandard nr. 6 Pensjonskostnader, at slike ytelsesbaserte ordninger skal årlig beregnes og avsettes for.

Note 4 - Varige driftsmidler**Anleggsmidler 2025**

	Maskiner	Inventar	EDB HW	EDB SW	Sum
Anskaffelseskost 01.01	7 643 786	8 336 722	9 953 209	2 823 142	28 756 859
Tilgang	996 761	392 816	512 794	0	1 902 371
Mottatte tilskudd	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	8 640 547	8 729 538	10 466 003	2 823 142	30 659 230
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	4 300 675	7 063 767	7 998 354	2 745 377	22 108 173
Akkumulerte avskrivninger 31.12	5 821 374	7 684 863	9 353 693	2 823 142	25 683 072
Balanseført verdi pr. 31.12	2 819 173	1 044 675	1 112 310	0	4 976 158
Årets avskrivninger	862 986	295 071	700 723	10 950	1 869 729
Forventet økonomisk levetid	3-5	5	3	3	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler

	Årlig leie
Leie datasystemer	1 154 126
Leie kontormaskiner	148 565
Leie transportmidler	191 468
Totalt	1 494 159

Note 5 - Aksjer og verdipapirfond

Verdipapirfond:	Andeler	Kurs 31.12	Markeds -verdi	Bokført verdi	Verdi -endring	Renter
Navn på plassering						
KLP Aksjeglobal indeks III	-	-	0	2 823 142	359 840	0
KLP AksjeNorge indeks II	-	-	0	0	530 300	0
Pluss Likviditet	5 693,81	1 054,34	6 003 200	0	4 965	300 784
Pluss Obligasjon	25 604,99	927,111	23 738 731	2 823 142	36 381	1 438 289
Totalt			29 741 931	29 741 931	931 486	1 739 073

Kortsiktige plasseringer (andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til virkelig verdi (markedspris etter fondenes opplyste dagskurs) på balansedagen. Verdiendringer og renteinntektet resultatføres under poster for verdiendring og inntekt fra fond.

Angitt i årsregnskapet som verdiendring og inntekt fra fond

Årets verdiendring	931 486
Årets renteinntekt	1 739 073
Sum	2 670 559

Note 6 - Skatter

	2025	2024
Årets skattekostnad fordeler seg på :		
Betalbar skatt	0	0
Endring utsatt skattefordel	2 479 802	-594 612
Sum skattekostnad	2 479 802	-594 612
Beregning av årets skattegrunnlag :		
Resultat før skatt	4 187 693	-1 826 514
Permanente forskjeller	-798 938	-790 466
Endring i midlertidige forskjeller	-3 388 755	-1 382 295
Årets skattegrunnlag	0	-3 999 275
Oversikt over midlertidige forskjeller :		
Driftsmidler	-3 133 488	-3 350 986
Fordringer	0	0
Avsetninger mv.	-4 572 642	-5 362 171
Framførbart underskudd	-8 226 284	-10 608 012
Sum	2 479 802	-19 321 169
Inngår ikke i beregningen av utsatt skatt	8 226 284	343 208
Utsatt skattefordel (22 %)	-1 695 349	-4 175 151
Utsatt skattefordel 31.12.	-1 695 349	-4 175 151

Note 7 - Egenkapital

	Grunnkapital	Annen EK	Sum
Egenkapital 01.01	15 000 000	24 974 783	39 974 783
Årets resultat		1 707 892	1 707 892
Egenkapital 31.12	15 000 000	26 682 675	41 682 675

Note 8 - Prosjekter i arbeid**Balanseførte verdier vedrørende prosjekter**

	2025	2024
Opptjent, ikke fakturert produksjon	14 189 046	14 737 423
- tapsavsetning på prosjekt	-4 572 642	-5 362 171
Sum regnskapsmessig opptjent, ikke fakturert produksjon	9 616 404	9 375 252
Forskuddsbetalt, ikke utført produksjon	-27 338 920	-33 731 496
Sum forskuddsbetalinger	-27 338 920	-33 731 496

Note 9 - Bankinnskudd

	2025	2024
I posten bankinnskudd inngår bundne skattetrekksmidler	4 354 877	4 485 922
Sum	4 354 877	4 485 922

- Kaspersen, Jon Harald (19.05.1965), 10.04.2026
- Winther, Grete Nanny S (28.01.1965), 12.04.2026
- Petersen, Anna Helenea (02.10.1962), 13.04.2026
- Gansum, Terje (02.05.1967), 14.04.2026
- Hamran, Anne Sigrid (05.06.1959), 14.04.2026
- Syvertsen, Kate Irene Jellestad (24.08.1970), 14.04.2026
- Gjerde, Jan Magne Sterri (12.04.1973), 14.04.2026
- Kahn, Michael Ben (03.08.1974), 15.04.2026

